

Előfizetési árak:

Egész évre · 20 kor. — fill.
Félévre · · 10 » — »
Negyedévre · 5 » — »
Egy óra · · 1 » 70 »
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Pusztuló magyarság.

Pécs, 1900. augusztus 29.

Az az óriási haladás, a melyet a hatvanhetes kiegyezés dicsősége gyanánt szoktak kürtölni a kormánypárti ujságok, csattanós bizonyítékot nyer az igazán veszedelmes arányokat öltő kivándorlásban. Most már nemcsak a felföld mostoha vidékeiről megy jobb hazát keresni annak földhöz ragadt, szegény lakossága; tömegesen ragadja kezébe a vándorbotot a kulturális tekintetben legelőrehaladottabb Dunántul népe, sőt a nagy magyar Alföld tejjel-mézzel folyó vidékei is egész rajokban bocsátják idegenbe munkás lakosságukat, mert ránehezedett a sors keze ez ország legáldottabb vidékeire is; a gazdasági válság és az óriási mértékben szaporodó közterhek kiveszik a betevő falatot annak a népnek a szájából, a mely még pár évvel ezelőtt még hiréből sem ismerte a nyomorúságot, szorgalma gyümölcséből nemcsak tisztességgel tudott megélni, de vagyoniilag folyton gyarapodott is.

A magyar földnek ez az elnéptelenedése a legszomorubb jelenség, de egyenesen kétségbeejtőnek tűnik fel akkor, ha meggondoljuk, hogy a kivándorlás nemcsak óriási munkaerőtől fosztja meg az országot, hanem a legmagyarabb vidékek kivándorló lakosságát kivetkőzteti nemzetiségéből is s az a magyar faj, melyről Széchenyi István azt mondta, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmeznünk, oly kevesen vagyunk, most a kivándorlás révén évente ezer meg ezer tagját veszti el végképpen, mert erőszakosan beleolvasztják idegen, ellenséges népelembe.

Mig a kivándorlás csak az ujvilág felé vette útját, ez a veszedelem nem volt olyan nagy, mert Amerika szabad államai-ban senki sem bántotta kivándorló véreink nemzetiségét; megmaradhattak ott is magyarokul, sőt tapasztalhattuk, hogy felvidéki tótjaink, akiket idehaza a pánszlávizmus veszedelme kerülgetett, a szabad Amerikában büszkén vallották magukat magyaroknak s mihelyt egy kis vagyona-kára szert tettek, iparkodtak visszatérni

ősi hazájukba, ezzel is gyarapítva a nemzeti vagyonosodást.

Nem így van ez most, amióta a nyomorúság által kiüldözött tőzsgyökeres magyar lakosság Horvát-Szlavonországba vándorol ki. Mert a mi kedves horvát testvéreink magyargyűlölete a hozzájuk került magyar kivándorlókat a legrövidebb idő alatt kiforgatja nemzetiségükből. Az első nemzedék még panaszkodik az erőszakos horvátosítás ellen, a második már nem érzi szükségét az ősi hazával való szorosabb összeköttetésnek, míg a harmadik már azt is elfelejti, hogy az öregapja valaha magyar volt.

Szomorú adatokat olvasunk erre nézve a „Szegedi Napló”-ban, hol egy lipiki magyar fürdővendég mondja el azon a vidéken szerzett tapasztalatait az ott megtelepült magyar kivándorlók üldözéséről. Dobrovác községben, Lipiktől félórányi távolságban, a lakosság tulnyomó része magyar s ezek nyakára horvát tanítót ültettek a horvátok, aki egy kukkot sem tud magyarul és a *gyereknek még azt is megtiltotta, hogy odabaza magyarul beszéljenek.* A mult tanév végén történt — mondja a lipiki fürdővendég — hogy egy K. nevű somogy megyei telepes kis fiától a horvát pedagógus azt kérdezte, hogy micsoda nemzetségu. Erre a fiu horvátul, mert magyarul beszélni nem szabad, azt felelte, hogy — magyar vagyok. Erre a bestia tanító a kis fiut úgy összeverte, hogy az hetekig az ágyat nyomta. Kupunjevec, Daruvár, Polpánc stb. községek lakossága hasonló helyzetben van. *Horvátországban 70—80.000 magyar ember üldöztetik csak azért, mert nyelvéhez, őseitől örökölt szokásaihoz ragaszkodik.*

Nos hát ez a sorsa a magyar kivándorlóknak abban az országban, a mely a Szent-István koronája alá tartozik s a a magyar állam kötelékében él, a mely kötelék feszélyező volta ellen nem szűnik meg tele szájjal panaszkodni. Önérzetes állam nem tűrhetné el idegenbe szakadt polgárainak ilyen üldöztetését, ha semmiféle állami kötelék nem fűzné is az üldözö idegen államhoz; a magyar kormány

azonban ölbe rakott kezekkel nézi és túri polgárainak elnyomatását, nemzetiségükből való erőszakos kiforgatását, mert hát a közigazgatás és oktatásügy autonóm hatáskörébe tartozik Horvát-Szlavonországnak.

Igazán szégyenletes ürügy, hitvány kibuvó az ilyen okoskodás azzal az ellenséges irányzatú eljárással szemben, a melyben az ottani hivatalos hatalom az ott letelepült magyar lakosságot részesíti. A miáor Törökország az örmény keresztényeket, Románia a zsidókat üldözi, akkor mindjárt kész a diplomaciái beavatkozás az idegen hatalmak részéről az illető országok belső intézkedéseibe, de a dicsőséges magyar állam a kisujját sem mozdítja, mikor a vele egy állami kötelékben álló Horvátország tüzzel-vassal üldözi a magyar települőket s utódaikból autonómiaja révén ellenségeket nevel az ősi haza ellen. Hisz a magyar kormány azt is eltúrte, hogy a magyarfaló horvát papság a magyar államvasuti alkalmazottakat és családjaikat horvát nyelvű gyónásra akarta kényszeríteni és gyáván meghátrált a Strossmayeréék elöl, mikor a saját alkalmazottait Magyarországra utaztatta lelki szükségleteik kielégítése végett.

Hogyan legyen aztán tekintélye a magyar államnak a ránk agyarkodó horvát tulzók előtt, mikor látják, hogy a magyar kormány nem mer a körmükre koppantani, hanem védtelenül szolgáltatja ki magyar alattvalóit az ő üldözésüknek. Hja, 70—80 ezer magyar elvesztése a magyar kormánynak bliktri, fő a békesség a horvát urakkal, akik hűségesen beszoigaltatják a horvát szavazatokat a magyar parlamentbe a magyar nemzeti törekvések leszavazására.

Apotheozis.

Pécs, 1900. augusztus 29.

(Hatvan évig tanító.)

Mint a bokrok sűrűjébe rejtett madár-fészek, úgy vonul meg, félre a nagy világtól, lombos erdők árnyas ligetén a kis Marócsa falucska.

Sugártornyú kis templom; rendes, tiszta házikói, lakóinak őseredeti egyszerűsége, be-

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására adni, hogy a

KÁVÉHÁZ-ÁTVÉTEL. ROYAL-KÁVÉHÁZAT

f. évi szeptember 1-én átveszem és azt tovább vezetem.

Solid árak! Pontos és előzékeny kiszolgálás! Legfinomabb italok!

A t. nagyközönség nagyrebcsült pártfogását kéri,

mély tisztelettel

Kádár István, kávé.

csületessége valami mesebeli boldog otthon képét juttatják eszünkbe.

Munkás, törekvő ormánysági ref. magyar nép lakja, mely nem törődik a világ ezer bajával: él a maga csöndes egyszerűségében boldogan, elégedten.

Ennek a kis Marócsának volt előkönyörgő tanítója Varga Pál, aki nem kevesebb, mint hatvan esztendő telt ezen a töviskoszorús pályán. És ebből a hatvanesztendőből éppen félszázad jutott ki Marócsának.

Ölven esztendő! Micsoda rengeteg idő! Elkábul az ember, ha csak végig gondolja.

A mai modern kor emberei nem is tudják, hogy mi az az „előkönyörgő”, a praerans, a lévita.

Pap is, tanító is egy személyben.

Élelmes, okos reformátusainknak támadt az az ötletük, hogy ha már valami kisfalu népe nem képes papot, tanítót külön tartani, hát egyesítik a két hivatalt egy személyben.

Igy aztán a praerans hétköznapokon tanít az iskolában, vasárnap és ünnepnap pedig prédikál a templomban.

Teszi pedig ezt mind egy városi díjokocska csekély fizetéseért, amit még külön is meg kell szolgáltatnia. Mert azt a fizetést nem készpénzben kapja, hanem természetben.

Igen, bizony természetben! Tudniillik kint a nagy természetben, a falu határában kap ő is egy tagban néhány hold szántóföldet, rétet s a legelőt adnak a jószágának legeltetési jogot. Aztán magára bizzák, hogy gazdálkodjék ő is úgy, ahogy tud.

Ha okos ember, járjon jó példával előre a gazdálkodásban is.

De juttat neki minden gazda a magáéból is. Egy-egy mérő gabona, egy nyolcada kukorica, csirke, sonka, meg más egyéb. Kész pénz vajmi kevés. Az maguknak sincs. »Dat pira, dat poma, qui non habet alia bona.«

Ilyen csekély fizetés mellett működött Varga Pál is ötven esztendeig. És nem panaszkodott soha. Pedig lett volna oka rá. Ő is azok közé a »túlkorú« tanítók közé tartozott, akiknek agg korára a törvény nem biztosított mást, mint a koldusbotot. Róla a nyugdíjtörvény nem gondoskodott.

De gondoskodott ő magáról. Okos, takarékos gazdálkodással csekély javadalmából tudott magának öreg korára félre is tenni egy-egy kicsit.

Már ezelőtt husz évvel figyelmeztették, hogy vonuljon nyugalomba. Hisz leszolgálta a »törvényes negyven évet.« Legalább hátra levő napjait élje le békén, nyugalomban.

— Éljek ám, éljek! De miből éljek? Könnyű annak, akinek nyugdíjat ad az állam. A falumtól meg azt nem kívánhatom, hogy ingyen tartson.

Ezt szokta rendesen mondani. De meg a falu népe sem akart tőle megválni:

— Amíg él kigyelmed, addig itt nálunk holtig való kenyere lesz. El sem vesztenénk kigyelmedet. Tesz, amit tesz: nekünk elegendőt tesz, akár az istenházában, akár az iskolában.

De nemcsak a jó marócsaiaknak tett eleget Varga Pál. Sem egyházi, sem iskolai hatósága nem talált soha kifogásolni valót a működésben. Istennek hív szolgája volt a templomban; iskolája pedig mindig az elsők közt volt.

Nincs a falujában egyetlenegy irástudatlan ember. Hisz valamennyi a saját nevelése. Nemzedékek után nemzedékek sarjadtak fel a keze alól.

Lóti-futi apró gyerekek, serdülő ifjak, javakorbeli férfiak, roskatag öregek: mind, mind az ő tanítványai.

Hanem az utóbbi években már ő maga is megelégette a munkát:

— Öreg vagyok már, édes gyermekeim, öreg vagyok. A munka nehezemre esik. Hatvan esztendő után megillet engem is a pihenés.

Folyó hó 27-én vonult nyugalomba a jó öreg. Sellyén vett magának egy házikót s oda költözött be, ahol vejével, leányaival s szerető unokáival együtt akarja tölteni még hátralevő napjait.

Folyó hó 27-én költözött át Sellyére. Megható s egyszersmind lélekemelő volt az a látvány, amidőn a falu lakossága elbucszott öreg tanítójától.

Apraja-nagyja, valamennyi elkísérte őt. Sellyére hosszú menetben vonult be a kísérek serege. A menet élén lovasbandérium haladt, utánuk az ünnepelt öreg tanító kocsin, követve a falu népének hosszú kocsisorától. Amint a menet az öreg ur leendő lakása elé ért, a bucsuzó falu népe körülvette őt, két menyecske szép beszédben tolmácsolta a falu népének érzelmeit. A meghatott öreg tanító helyett annak veje Fejes Lajos, sellyei ev. ref. tanító mondott köszönetet az egyszerű földnépének tüntető szívessegeért, mely otthagya munkáját, gazdaságát, ünnepet csinált a hétköznapból, hogy régi öreg tanítójának lerója háláját s kegyeletét.

Az egész falu népe, apraja-nagyja sirva csókolta végig újra meg újra a jó öreget s

úgy vett tőle bucsút. Azután szép csendben hazavonult kiki a békés kis Marócsára.

Ami pedig ezt az ünnepélyt magasztossá, fenségessé teszi, az, hogy ez nem amolyan mondva csinált ünnepelés. Maga a falu népe rendezte azt a maga jószántából, a maga módja szerint.

Még a jó öreg tanító kartársai sem tudtak arról semmit.

Ez a fenséges ünnepség a tanítói állás apotheozisa volt én előttem.

Az az érzés, ami a jó öreg szívét betöltötte, amidőn látta népének ragaszkodó szeretetét: az az érzés olyan gyönyör lehetett, amit az Istenek megirigyelhetnek.

Azok a tanítókat gyűlölő istenek szeretőknek fénysugarait itt most egy tömegben bocsájtották alá, hogy egy tanítónak alkonyra hajló perceit megaranyozzák.

Ti szeretetnek fénysugarai nyujtsátok a perceket még esztendőkre s ragyogjatok folyton körül!

Egy hatvanesztendőre nyult tanítói pályának ez lehet csak méltó bére. B. N.

Hirek.

Pécs, 1900. augusztus 29.

Rendőrségünk anarkistái.

(Anarkista-üldözés Pécsen.)

A legutóbbi anarkista-gaztelt óta Európa egy rendőrhatalóságának sincsen sietősebb dolga, minthogy a kezeügyébe eső anarkistákat összefogdossa, megregulázza, eltoloncolja. Ez ugyan a laikus elme előtt kissé értelmetlen, mert problematikus, mi eredménye van annak, ha a svájci anarkistákat viszont Svájc Itáliába toloncolja, — ám ez mit se n változtat azon, hogy Rómában, Genfben, Párisban nagy anarkista üldözések folynak.

Hogy a nyugati rendőr prefekturák mögött Pécs se maradjon el, a pécsi rendőrség Széll Kálmán belügyminiszternek az anarkistákra vonatkozó rendelkezésén fölbuzdulva, ma összeállította a világegyetem azon anarkistáinak névjegyzékét, akiket Pécsen nyomon lehet, sőt szükséges is.

A rémes adatokat tartalmazó, vörösbetűs névjegyzéket a titok peeséje alatt közölték a rendőrléányekkel, nehogy más városi rendőri emberek is meghallják és a pécsi anarkista-nyomozás dicsőségének egy része más városra háramoljék.

Ezen vörösbetűs, borzasztó névjegyzék-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Karcolatok a Bach-korszaki színvilágból.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Irtá: A . . . . s.

(Folytatás.)

Ma geséft minden, még a színészet is. Ne is csodálkozzunk tehát, ha Kőszegit tejbe-vajba fürösztötték és ellátták jó csomó bankóval, hogy váltsa ki és hozza hát a szintársulatát Komáromból.

A mi csakhamar meg is történt. A szintársulat megérkezett. Bérletet nyitott tizenkét előadásra. Magából a városból hatvan bérletet irtak alá s le is fizették a bérlők a kemény nyolc pengő forintot a tizenkét előadásért. A vidékre pedig uri fogatok álltak rendelkezésére Kőszeginek és nem volt olyan birtokos, plébános, jegyző, a ki szívesen le nem drukkolta volna a nyolc pengő forintot, pedig a vidék távolsága miatt csak a legközelebbi bérlők jöhettek minden bérleti előadásra, — míg a távolabbiak nem láttak abból három-négy előadást, de a »hazafiság a nemzetiségnek« elvé-

nél fogva minden arra való tehetős ember pártolta a vándor apostolokat.

Szóval minden összejárt az arra, hogy a társulat itt jó napokat éljen.

Az 1859-ik évben egész a villafrankai békekötés után némi hajszolódás látszott. A Bach korszak urai is szelidülni kezdtek, a magyar ember pedig örült a jobb jövőnek.

Igy s ezek után negyven bérlet könnyen kikerült a vidékről s lett belőle 100, mondd száz bérlet, kemény 800 pengő forint értékkel.

Ennyi pénz a nyomor és kétségbejött helyzet után majdnem örületbe hozta az igazgatót.

S mégis a derék tagok alig láttak belőle valamit. — Mert szólt a proporcionalis igazgató uram, már fél év óta nincs kereset a társulatnak, s ő kénytelen volt nekik előlegezni koszt és kvártélyra, uti költségeket fedezni stb. s ha most nem fizeteti magának vissza, midőn ily Eldorádóba jutott, úgy talán sohasem látja többé ezt a kiadott pénzt.

A tagok pedig természetesen másképp adták elő a dolgot s mindent az igazgató gyámoltalanságára és tehetetlenségére zudítottak.

Az előadások alatt is a tagokat szerette meg a közönség. És bizony a kulissza-hirek, a tagok kedvtelensége, a miatt, hogy a befolyt 800 pengő forint bérletből egy fityinget sem

kaptak — elhatott a közönség fülébe, az pedig zokon vette az igazgató eljárását.

Mindezeknek dacára, mert az igazgató beváltotta ígéretét, társulatát egy pár nőtaggal felirissítette, napirendre tért a közönség a színészek forrongása felett, sőt azon gondolkodott, hogy a közelgő tél alatt jó volna ezt a társulatot itt tartani egész kikeletig.

Ezt az eszmét pendítette meg a minden jóért és nemesért lelkesedő Fehér Nándor, akkori dunaszerdahelyi káplán; és a mit ő feltett magában, azt ki is vitte.

Egy szilárdan épült pajtából teli színházat alakított a közönségtől aláírás útján szerzett pénzből.

A társulat tehát itt maradt 1860 évi május haváig 1859. szeptemberétől.

Az existenciája biztosítva lett a társulatnak, csak hogy a bérletpénzeket a kaszinó titkárához kellett befizetni s a proporcio kulcsa szerint innét kapta ki minden tag a neki járó illetékes járandóságát.

Szörnyen dult-fult ezért az igazgató, de ellene tenni már nem lehetett. Ez így volt határozva s csak e feltétel alatt ment bele a közönség, hogy a színészet egész télen hiányt ne szenvedjen.

De talán különben sem szenvedett volna hiányt ebben az Istentől megaldott, jószívű, nemes, patriarkhális Csallóközben a magyar

ket, melyből már elkövetett és még ezáltal elkövetendő gaztettek rémtörténetei feketéllenek ki, — egy őrizetlen pillanatban lapunknak egy barátja kezébe kaparintotta s a világ minden részében tartózkodó, de máttól kezdve Pécsen is nyomozott anarkistákról összeállított névjegyzéket lemásolta.

Az érdekes névjegyzék egy részét itt közöljük, azzal a megjegyzéssel, hogy az anarkisták neve után következő, zárjeles dült betűkkel szedett mondatok rendőrségünk megjegyzései.

Az anarkista névjegyzék ez:

Vöröskönyv.

Pécsen nyomozandók a következő anarkisták:

1. *Nachochitzé Győző* herceg. Vegyész. Született az oroszországi Miklacován 1865-ben. (Jelenleg Kaliforniában tartózkodik. Elsőrangú hotelekben nyomozandó. Különös szokása azon anarkista-dal dalolása: Szalmaszál a vízbe, Engem rendőr nem visz be . . .)

2. *Mendelsohn Salamon Stanizlausz*. Magánzó. Született Varsóban 1875. (Jelenleg Egyiptomban tartózkodik. Különös ismertető vonása, hogy nem rokona a nagy Mendelsohnnak. Pedig lehetne.)

3. *Jankoszkva Mária*. A varsói egyetem hallgatója. Született Varsóban, 1879-ben. (Elfogatására a legcsinosabb rendőr küldendő ki. Különös ismertető jele, hogy nem férfi, hanem leány. Ha ugyan nem asszony . . .)

4. *Barbotti Herkules*. Gipszelő. Született Firenzében 1871-ben. (Jelenleg a fokvárosi kormányzói palota arabeszkjeit javítja. Elfogatására hat markos legény kell. A cirkuszok ellenőrizendők.)

5. *Giognavoli Belizár*. Gépész. Született San-Severinóban 1872-ben. Ezidőszerint kormányosa a „Fortuna” buenos-ayresi gőzhajónak a patagóniai vizeken. (Nem valószínű, hogy Pécsre jön. De mivel a jó rendőrnek mindig ügyelni kell. átvizsgálendő a villamtelep gépháza és a géphezélők és kazánfűtők egyesületének névjegyzéke.)

Ez az anarkista-jegyzék ezeken kívül még vagy hatszáz ilyen közveszedelmes világfőlforgató személyleírását tartalmazza, megtoldva irt gyakorlati utasításokkal.

Ha az érdekes rendőrség buzgalma következtében a névjegyzékbe vett anarkisták valamelyikét elfojják, mindenestre az lesz a legjobban iridazon jó fogások között, amelyeket a pécsi rendőrség eddig csinált.

Napirend 1900. augusztus 30-án

Naptár: esütötték, aug. 30. — Róm. katb.: Róza. — Prot.: Róza — Görög-kel.: (aug. 17.) Miron — Zsidó: Elul 5. — Nap két 5 óra 17 perckor: nyugszik 6 óra 42 perckor. — Hold két 9 óra 20 perckor reggel; nyugszik 9 óra 40 perckor este.

Időjelzés: A központi meteorológiai intézet jelzése szerint, változó felhőzet mellett helyenkint csapadék, és hűvös idő várható.

— (**Mohács**) Háromszázados török igának kezdetét jelenti ez a szó. Baranya- vármegyének kétségtelenül a nemzeti történelemben legnevezetesebb, de talán a legszomorubb szerepet is vivő helye Mohács, melynek tájain ütközött meg 1526. augusztus 29-én II. Lajos király és Tomory érsek vezérlete alatt a maroknyi magyar sereg a hódító Szulimán császár hadseregével. És vérbe fuladt a nap; vérbe fuladt a magyarok szabadsága s ott veszett el a magyar király is Mohács véráztatott mezőin. S háromszáz évig viseltük a török igát; háromszáz évig dult rajtunk a török dühe, mert tehetetlen volt hatalma mi miattunk, a mi ellenállásunk folytán Béccsel és a nagy Nyugattal szemben. Mohács hősvértől piroslt gyászterén azután emlékkápolnát emelt az utókor a mohácsi hősöknek; a Cselepatáknál emléket állított a halálát a patak vizében lelt fiatal királynak s évenként kegyelettel áldoz Mohács nagyközsége a mai nap a mohácsi vész hősei emlékének. Ma a mohácsi emlékkápolnánál — mint tudósítónk írja — gyászmisék voltak s Kovács Antal, szakályi plébános, magyarul, Plank Kamill, németbólyi plébános németül és Jozics József valpói plébános sokac nyelven tartottak beszédeket az elesett hősekről. Délután litánia volt a kápolnában s Mohács közönsége egész nap zarándokolt ki a Cselepatáknál fekvő királyi emlékhöz is.

— (**Uj pénzügyi titkár.**) A m. kir. pénzügyminiszter a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóságához Radislovits Béla temesvári pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá végleges minőségben kinevezte.

— (**Jelentés a vízről.**) A Tettyeforrás mai vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: Augusztus hó 29-én reggel 6 órakor a tettyei víztartó telve; az ellenartóban 800 köbméter volt a víz; a hozzáfolyás 24 óra alatt 1383 köbméternek találtatott.

— (**A Zsolnay-szoborra**) a pécsi kereskedelmi- és iparkamarához érkezett adományokról XV. kimutatás: A XIV. kimutatás összege: 2837. kor. 56 fill. Rausch Ferenc,

barátai nem képzelték, mily sötét gondolatokat rejteget agyában.

Azért nem is tehető fel, hogy talán bántotta valami, talán elkészült a végzetes tette, hanem pillanatnyi zavar adta kezébe a gyilkos pisztolyt, melynek golyója egy éjjel kioltotta nemes életét.

Oka e tettének mindig talány volt és az is maradt örökké.

És ez a nemesseu érzőszívű férfiu, mielőtt elkövette volna végzetes tette, előbb reá gondolt azokra a vándor, küzdelmes életű magyar apostolokra, a kik abban az időben a legnemesebb missziót teljesítették. A pénztárcájában levő ötszáz pengőforintot betette egy papírba, a melyre ezt írta: Ez a pénz a dunaszerdahelyi színészek közt szétosztandó. Szétosztja közöttük az én kedves Maxi bátyám és barátom. Az a „Maxi bátyám” pedig nem volt más, mint Sárosi Bittó Maxi, a földbirtokos legényembereknek ugynevezett legényapja.

És eljőve a nap, a midőn Bittó Maxi megérkezett Dunaszerdahelyre, a kemény 500 pengő forint ropogós bankókkal azon célból, hogy mint az elhunyt B . . . . Viktor hagyományozó akaratának végrehajtója, szétossza a hagyományos színészek közt az 500 forintot.

Jóllehet már előbb hire ment az le-

Budapest 10 kor. Köhler Istvánné szül. Rausch Ilonka, Budapest 2 kor. Tóth Bálintné szül. Rausch Gizella, Veszprém-Varnyány 2 kor. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 200 kor. Márton György, Krompach 20 kor. Mándy Béla, Tésény 20 kor. Lángh L., Budapest 10 kor. Gferer, Schoch és Grossmann, Budapest 20 kor. Szigetvári ipartestület 10 kor. Ó-Becsei ipartestület 4 kor. Fischl Gyula, Bécs 5 kor. Pécsi kölcsönös segélyző egyesület 500 korona. Összesen 3640 korona 56 fillér.

— (**A dunántúli rabbi-egyesület**) tegnap tartotta meg Szegeárdon harmadik közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg reggel ünnepélyes istentiszteletet tartottak. A közgyűlés első tárgya a tisztújítás volt, melynek eredménye a következő: Elnök lett Schnitzer komáromi, alelnökök: Perls pécsi és Steinberger székesfehérvári, jegyzők: Kiss veszprémi és Löwy nagyatádi, pénztáros Bernstein szombathelyi és ellenőr Herzog kaposvári rabbi. A közgyűlés ezután az alapszabályok módosításával, az egységes hitoktatási tanterv végleges megállapításával és egy nyugdíjintézet létesítésének kérdésével foglalkozott.

— (**Adományok.**) A havihegyen felállítandó keresztre adakoztak: Pozsgay Ferencné 40 fill., özv. Gadó Mátyásné 20 fill., N. N. 30 fill., Krásznonyi Ferenc légszeszgyári igazgató 6 kor., Ónody Éva 1 kor., Vörös Mari 20 fill., Osztovcics István 50 fill., Deák István 10 fill., Schém Mari 10 fill. és Obád Mari 20 fillért.

— (**Római lelet.**) Jégvermet kezdtek ásni tegnapelőtt a Siklósi-utca 8-ik szám alatt, Schlesinger Lajos borügynök házában. Javában folyt a munka, midőn egyszerre csak mintegy két méter mélységben keménységre akadtak a munkások. Pendült a csákány és az ásó, de hiába volt minden igyekezet, az akadályt könnyű szerrel kivenni nem lehetett. Nagy munka árán emelheték csak fel a tárgyat, mely őket a munkában akadályozta. Most látták, hogy az nem egyéb, mint egy 1½ méter hosszú és széles kőlap, melynek alsó lapján négy kifaragott alak volt látható. Rögtön értesítették városunk kiváló régészét, Juhász László ügyvédet, ki a talált tárgyról megállapította, hogy római sírkő s mintegy 1050—1100 éves. Azonban a leglényegesebb,

hunyt ebbeli nemes gondolatának, hogy a dunaszerdahelyi színészekről miként gondoskodott, mert hiszen a színészek küldöttsége is megjelent Nagyléghen az elhunyt temetésén, de mégis azt a lázas idegességet, lóttást-futást, csevegést, dévajt nem vagyunk képesek leírni, a mi a színházban, szinpadon, színház körül épen egy próba alkalmával történt, a midőn megtudták a szintársulat tagjai azt, hogy ime, itt az ötszáz pengő forint s rövid néhány perc alatt mindenkinek a zsebébe fog vándorolni az öt megillető proporciója.

Proporció! ez a szó soha sem bántott némelyeket úgy, mint most, főleg a kisebb proporcionistákat, mert szorongva tárgyalgatták az eshetőséget. Hogy vajjon az 500 forint nem lesz-e proporció szerint felosztva s e szerint a rövidebbet húznák, míg a nagyobb fizetésűek a markukba nevetnének. Az öregebb, a nagyobb proporciós színészek s a színésznők pedig attól rettegetek, hogy a pénzt az igazgató kaparítja kezébe szétosztás céljából s akkor az egész hagyománynak tuccs. Épen azon tanakodtak, hogyan lehetne azt valamely oly finom módon megakadályozni, hogy viselkedésükkel az illemnek s a kegyeletnek se ártsanak, ne tünjön fel kapzsiságuk.

A midőn így tanakodnak, betoppan a minden jóért leikesedő Fehér Nándor az igazgatóval a szinpadra. (Folyt. köv.)

színész, hisz egész télen Dunaszerdahelyi lévén találkozója a már nevezett csallóközi előkelő családok gentry ifjúságának, ilyenkor nem lehet azt kimondani és leírni, hogy milyen céciók estek meg s hogy a színésznek onnan hiányozni nem volt szabad, az magától értetődik.

Volt rá eset a mondott év farsangjában, hogy szombati napon kaszinói bál volt, a vidéki vendégek ott maradtak vasárnapra az előadásra és elkezdődött a muri a vasárnapi előadás után és tartott pénteken éjjel utáni szakadatlanul úgy, hogy a színészek csak pénteken hajnalban távoztak haza aludni és aludtak szombaton egész nap, úgy, hogy vasárnap-tól-vasárnapig nem volt előadás — és hogy a vasárnapi is milyen lehetett, azt ellehet képzelni.

A színésznőket pedig ellátták a derék urnók a sok disznótoros aprólékokkal úgy, hogy még a nyár derekán is elővették a csallóközi maradékokat.

Mindezek tetejébe egy szerencsétlenség történt, de a mi a társulatnak szerencsét hozott.

Ugyanis egy ilyen napokig tartó nagy muri után befogatott B . . . Viktor, mondhatni Csallóköz legnagyobb birtokosának fia s haza hajtattott Nagyléghre.

Mikor még a dunaszerdahelyi kaszinóban a bohém néppel kocintgatva, azokkal élcelődött s azoknak hallgatta fufangos csattogós mókáit, sem azok, sem a többi ott levő gentry

a felirat hiányzott. — De ezt is megtalálták odább. Sajnos, hogy a feliratról hiányzott egy rész, de így is elég érdekes. A felírás szerint kitűnik, hogy a sarkövet egy római katonának állították, ki a légióban szolgált. Negyven éves korában halt el. Ezután azok nevei következtek, kik a követ felállították. Az egészet a szivélyes házigazda városunk jövő múzeumának ajándékozta, mely a jövő hónapban nyílik meg a Madarász házban, hol ez, meg a többi tárgy is látható lesz.

— **(Halálosítás.)** *Becht* Imre, mekényesi evangélikus lelkész f. hó 27-én este kilenc órakor hosszas betegeskedése után meghalt. A megboldogult maga után hagyta nejét és hét gyermekét. Az elhalt pap buzgó lelkésze volt hitközségének. Temetése ma ment végbe.

— **(Villámcsapás.)** A minap óriási zivatar vonult el B.-Sellye felett. Az átvonuló vihar — mint levelezőnk írja — ép utban talált néhány vaiszlói embert, a kik cséplőgépet szállítottak haza. Az eső elől bekérezkedtek *Pikó* Sámuel istállójába, a hová lovakat is bekötötték s a zuhogó zápor elől maguk is oda vonultak. Egyszerre csak recsegő ropogással lecsapott a villám az istállóba, a hol ember és ló összezsúfolva volt. És csudálatos, nem történt egyéb kár, mint csupán csak egyik lovat sujtotta agyon a villám.

— **(Szaporodnak az elmebeteggek.)** Alig mulik el hét, hogy egy-két elmebetegségbe esett szerencsétlen neve bele ne kerüljön az ujságba, s valóban megdöbbenők már azok a mérvek, melyeket az elmebetegségbe esettek száma ölteni kezd. Az országos tébolyda — mint azt annak idején megírtuk — már régebben értesítette a vidéki hatóságokat, hogy könnyebb jellegű elmebetegeiket vagy a vidéki kórházak megfigyelő osztályaiban, vagy — a mennyire ez közveszély nélkül lehetséges — otthon ápolják. Hasonló levél érkezett ma a székesfővárosi Angyal-földi tébolydából is, mely szintén arról panaszkodik, hogy nagyon is nagy számban növekszik annak a szürke épületnek a lakossága. — Nemsokára azonban alighanem erélyes intézkedésre lesz szükség, mert a vidéki kórházak megfigyelő osztályai sohol sincsenek oly arányokban építve, hogy azok elmebetegeknek huzamosabb ideig lakóhelyül szolgáljanak, mert hiszen éppen a kórházak megfigyelő osztályait kell lehetőleg szabadon tartani oly esetekre, midőn közveszélyes örültek az országos tébolydában nem egyhamar helyezhetők el. Mert ha minden elmebeteget ezentúl a vidéki kórházakban helyeznek el, akkor csakhamar ezek is megtelnek s a városok és községek abba a kellemtelen s a közönségre is kínos helyzetbe jutnak, hogy elmebetegeiket házi kezelésben kell részesíteniök, mi semmi esetre sem nyújt garanciát a közbiztonságra nézve.

— **(Unatkoznak az utcaseprők.)** Furcsán hangzik talán egykissé ez a hír, mert városunkon nem látszik meg, hogy valami feltűnő módon dühöngene benne a köztisztas-

ság, mert bizony egy-egy támadó szellő egész csinos portellegeket hajt a járókelők szemébe. Az utcaseprőknek jelzett unalma aztán nem is a dologhiányon, mint inkább a nemakarászon mulik. Ma reggel is — igaz, hogy a kora reggeli órákban volt, de abban az időben, midőn tulajdonképpen kellene az utcákat söpörni, hogy az azzal járó kellemetlenségek a későbbi órákban a járókelőket ne zavarják — a ferenciek-utcáján az utcaseprők tisztos gárdája, csoportokba verődve, valóságos reggeli kaszinót tartott. Nincs kifogásunk az utcaseprők eme értekezletei ellen, mert elvégre szórakozniok nekik is kell, de az ilyen kaszinózásnak aztán nem marad el a hátránya sem, amennyiben — természetesen — nem készülnek el munkájukkal idejében s így megtörténik, hogy reggeli nyolc órakor, mikor az utcák legfrekvenciáltabbak, még egyre járja a seprés s a hamvasszürke, lágy porfelhők ugyancsak csapódnak ám a közönség arcába. Aztán meg egy-egy ilyen trécselő csapat láttára önkéntelenül eszébe jut az embernek, hogy vajjon hol vannak ilyenkor a város által fizetett — munkafelügyelők?

— **(Vizállás.)** Nehány nap előtt megírtuk, hogy a felvidéken volt s nálunk is érezhetővé vált esőzések folytán a vizek néhány centiméternyit áradtak. Mint az előre is látható volt, a csekélyebb áradások most már ismét az apadásnak engedtek tért s a m. kir. földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztályának legújabb jelentése szerint beállott ismét az általános apadás, úgy hogy most már a vizek rendes vizállás mellett folynak medreikben.

— **(Megrugta a ló.)** Tegnap délután *Halász* Márton fenéki gazda betegott, hogy Sellyére hajtson, honnan valami szükséges vasárut szerezzen be. Már majdnem rendben volt, mikor az egyik lovat valami bogár erősen megcsipte, mire a ló fájalmában kirugott s e rugás *Halász* Mártont oldalba találta oly erősen, hogy az a földre esett s csak nagy nehezen tudott felkelni onnan. Szerencsére a ló nem törte össze egyik oldalbordáját sem. A rugás helye feldagadt, de egyéb baj nem esett.

— **(A mai nap ujdonsága.)** A mai nap ujdonsága az a szépen festett, kényelmes társaskocsi, mely ma reggel először állt oda a belvárosi templom mögé, hogy Bányatelepre, az »Ezeréves gesztenyefá«-hoz vigye a kirándulókat. Mindenesetre a közönség kényelmét illetőleg elismeréssel kell lennünk ez ujtásért *Gebhardt*, bányatelepi vendéglősnek, kinek társaskocsiján ezentúl a Széchenyi-térről kényelmes és olcsó módon rándulhat ki közönségünk Bányatelepre, az »Ezeréves gesztenyefá«-hoz.

— **(Meglopott hentes.)** *Cserta* Vince, Kossuth Lajos-utcai hentesnél, tegnap délután betörés történt. Nyitvalévő üzletébe valaki a délután folyamán négy és öt óra kö-

zött belopózhatott, míg ő lakásában volt bent és a pénzesfiók feltörése után onnan vagy 80 koronát ellopott. A lopást a káros csak este hat óra tájban vette észre, a mikor a rendőrségen nyomban bejelentette az esetet. A tettes azonban már messze járt s mindez ideig nem tudják, hogy ki volt és merre van hazája?

— **(Talált szurony.)** Egy bányatelepi bányamunkás tegnap egy szuronyt vitt be a rendőrségre, melyet a bányatelepi-uton, az úgynevezett »Szamárkut«-nál talált, bedobva a rétre. Ezen a helyen verték meg vasárnap este *Scherber* János hentest és apósát — mint megis írtuk — még eddig ismeretlen tettesek, kik között katona is volt. Most a talált szurony, melyen rajta van a sorszám és a 19 ik honvédgyalozezredet jelző magyar korona is, majd nyomra fogja vezetni a rendőrséget s így a tettesek kézrekerülnek s a bíróság elé fog-nak állíttatni.

— **(Vége a szerelemnek.)** Ma reggel a rendőrségen egy szomoruarcu fiatal leány jelent meg. És búsan panaszkolta el az egyik rendőrkapitánynak, hogy — visszament a parthi, melyet kötni akart vele egy fiatal ember. Ő ugyan már eladó leány s tudja, hogy az a hivatása, hogy férjhez menjen; de ha már a vőlegénye kiábrándult belőle, akkor nincs mit tennie, mint visszaadni neki a jegygyűrűt. Azonban nem akarja neki elküldeni, sem pedig személyesen átadni; hadd történjék a dolog hivatalosan, legalább nem lesz többé semmi keresnivalója rajta a vőlegényének. Ime elhozta a jegygyűrűt; legyen szives a kapitány úr beidézteni a vőlegényt és visszatni neki azt a kis karikát, a melynek bár vége nincs, de a ki adta, annak a szerelmének mégis már is végeszakadt. A jószívű kapitány mit tehetett most, átvette a jegygyűrűt s megígérte, hogy hivatalosan fogja visszaszármaztatni a jegygyűrűt a vőlegényjelöltnek, habár a rendőrség nem — végetért szerelemnek jeleit kézbesítő hivatal!

— **(Betörés a József utcában.)** Az éjjel a József-utcában betörés történt. Eddig még ismeretlen tettesek kifeszítették a József-utcai 13. szám alatti ház szuterénjének egyik ablakát s az ablakvasat kivévén, bemásztak s elvittek onnan hét csibét, egy és két libát, récét. A rendőrség az esetről értesülvén, megindította a nyomozást a betörők kilétének kipuhatolása végett.

— **(Értekezéslet a vármegyén.)** A pécsi közigazgatási tanfolyam tanári kara holnap, folyó hó harmincadikán délután öt órakor, *Koszits* Kamill vm. főjegyző, tanfolyamigazgató elnöklete alatt a vármegyén értekezésletet tart, melyen a további teendőket és a részletes tantervet fogják megbeszélni.

— **(Baleset.)** Sajnálatos baleset érte ma reggel *Kohn* Ignác pécsi felsővámház-utcai lakos magánhivatalnokot. *Kohn* Ignác ma reg-

Csuda olcsóság a BÉKA boltban!

Nyári és téli piquet paplan, zsebkendők, frotir és damaszt törülközők, továbbá vászon, kanavász, chiffon és grádlí meglepő olcsón; szép választék selymekben és női ruhaszövetekben, új barchetek minden lehető színben és minőségben csak a **BÉKA**-nál kapható olcsón.

Irgalmasok-utca 10. sz. (Saját házban.)

gel a Tettyére ment fel sétálni s lefelé jövet a Tettye-utcán oly szerencsétlenül csuszott meg egy törmelék kődarabon, hogy elesett s bal lábát kifecamította. A szerencsétlenül járt fiatal ember bérkocsit hozatott s elvitette magát a közkórházba, hol most ápolják.

— **(Zongora oktatás.)** Igazi zeneesemény számba megy az a hír, hogy *Blätterbauer* Róza k. a. zongoraművész Pécsett magánzeneakadémiát nyit, melyben a tanítások szeptember 1-én kezdődnek meg. *Blätterbauer* Róza városunk szülötte, a ki a zeneművészet iránti hajlamát követve, nem elégedett meg azzal, hogy a budapesti zenekonzervatóriumot fényes sikerrel elvégezte, hanem folytatta tanulmányait a frankfurti világhírű Raff-féle konzervatóriumban, a mely intézetnek tanárnője is lett és mint zongora-virtuóz, Németország nagy városaiban sok dicsőséget és elismerést szerzett a magyar művészetnek. *Blätterbauer* Róza a külföldről hazatérve, a fővárosban nyitott zeneakadémiát, melyben a lapok egybehangzó kritikái szerint az évzáró hangversenyeken a növendékek bámulatos eredményeket mutattak fel, a mi természetes is, mert *Blätterbauer* k. a. zeneoktatásában a fődolog a zene elmélete és *alapvető módszeres tanítás*. Most, hogy a művész szülővárosába tér vissza és annak zeneéletét akarja fejleszteni és emelni, a miben városunk legkiválóbb zenebarátai őt készségesen támogatják, óhajtható, hogy a szülők is megragadják e ritka alkalmat gyermekeik zenei kiképzésére, annál is inkább, mert a tandíj, havi 6 forint, valóban alacsonynak mondható. A beiratások már eddig is szép számmal történtek, de kívánatos, hogy az tömeges legyen és ez intézet, melynek hiányát rég érezzük, nagy méretekben fejlődhessék. Érdekes, hogy a művésznőhöz budapesti tanítványai annyira ragasz-

kodnak, hogy tanulmányaik folytatására lejönnék Pécsre és így méltán elmondhatjuk, hogy Pécs zeneváros. A zene-akadémiába *fiu tanulók* is fölvetetnek. Az erre vonatkozó hirdetést ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

— **(Gabonaégés.)** Folyó hó 27-én este 10 órakor kigyult Baranya-Sellyén — mint levelezőnk írja — *Baláss* József szérüskertjén egyik gabona-asztag. A nyomban kivonult tűzoltótestület, *Farkas* Antal szakaszparancsnok vezénylete alatt, hozzálátott a tűz lokalizálásához, a mi sikerült is, a mennyiben a szérüskertben felhalmozott szalma és egyéb gyúlékony anyagot megmentették.

— **(Egy kis önhittség.)** Móric rófiességéd tűzzel udvarol. S hogy minél szebb világításban tűnjék fel, minden lehető s lehetetlen dolgot hadar össze, sőt a következőkre vetemedik:

— Nagysád kérem, én sokszor tizennégy kiló portékát viszek egy tenyeremmel fel hét méter magasba s oly könnyen repülök a teherrel, *mint egy angyal* . . .

Most már tehát az őrzőangyalok mellé sorolhatunk fel *teherhordó angyalokat* is. Milyen kedves angyal lehet az a Móric!!

— **(Razzia.)** A rendőrség tegnap este razzia-tartott s pedig kielégítő eredményel, a mennyiben három foglalkozás nélküli jó madarat: *Blázsovits* Jakobot, *Misics* Rózát s *Magyarits* Györgyöt letartóztatván, csavargásért bekísérte a torony alá.

— **(Megszökött kis gyerek.)** *Mayer* Györgyné, pécsi lakos, kis ötéves Emil nevezetű fia megszökött a papnövelde utca 30 számú házból. A kis fiu valami rosszat tett a tűzre, a miért a gondos anya nem mulasztotta el mogyoróvesszővel megfeddeni,

a szentírás figyelmeztetését tartván szem előtt. A kis Emil azonban nagyon szívére vette az intelmeket s istenhozzádót mondott a szülői háznak s nyomtalanul eltűnt anyjának aggodalmi közepette, ki a rendőrségen is jelentette az esetet s kérte kis fia körözését.

— **(Napszurást kapott.)** Bár elmult már Bertalan éje s így a néphit szerint vége kellene, hogy legyen a kánikulának is, Augusztus urfi nem igen törődik a néphittel, hanem derült égről olyan tüzes napsugarakat küld a földre, melyek még a nyár derekának is becsületére válnának. S eme napsugaraknak lett áldozata a napokban *Heiler* Ferenc magyaregregyi lakos. *Heiler* Ferencet — ugyanis — kint a mezőn eszméletlen állapotban, fekve találta néhány arra járó, kik a be'eg gazdát beszállították a községbe, hol azonban rövid idő múlva meghalt. Mint a megejtett hivatalos boncvizsgálat kiderítette, *Heiler* Ferenc napszurás áldozata lett.

— **(Felfordult szekér.)** *Kovács* Mihály nagybudméri lakos a napokban vályogtéglákkal megrakott kocsijával haladt végig az országúton, midőn egy szembejövő kocsinak kitérni akarván, a megrakott kocsi kereke oly erővel ütődött az országúti határkövek egyikéhez, hogy a kocsi felfordult. *Kovács* Mihály eközben lefordult a kocsiról, azonban oly szerencsésen talált beleesni az utszéli árokba, hogy néhány könnyebb horzsoláson kívül más baja nem történt.

— **(Elfogott kurusszó.)** Nemrégén adtunk hirt olvasóinknak *Fekete* Teréz, räckozári illetőségű kóbor cigányasszony, garáz-

— Tehát az ön szobájának az ajtaja e szobának ajtaja mellett van?

— Igen.

— Közvetlen?

— Igen.

— Mondja csak, nem hallott valami gyanus neszt az éjjel?

— Az éjjel? Ugy három óra tájt hallottam valami tárgyat leesni.

— És hol lehetett az?

— Ugy rémlett félálomban, mintha a nagyságos ur szobájában valami a földre esett volna.

— Nos, aztán nem igyekezett megtudni, hogy mi okozta e lármát?

— Nem is gondoltam tovább reá, a falhoz fordultam és tovább aludtam.

— Melyik fal mellett van az ön ágya?

— E fal mellett, kérem.

— Jól van; tehát valószínű, hogy hallotta valamely tárgy földreesését. Most nézzük, hogy mi okozhatta e neszt?

Szekeres doktor, ki megérkezett, az utolsó szónál az ágy előtti szőnyegre mutatott, melyen az öreg *Mayer* véres vadászkése hevert.

— Hol szokott e vadászkés lógni, vagy feküdni?

— Rendesen az asztalon fekszik, édes atyám mint-lévelnehezéknek használja.

— Tok nélkül?

— Igen, tok nélkül, mivel a vadászkést nem vette, hanem még bérlő korában egy vadorzótól vette el.

lenül halálosak, éppen mivel még vérzenek a sebek. Alig rendelt még vizet *János* és *vászondarabot* kötésekre, már belépett az öreg *Szekeres* doktor, ki kezeit összecsapva lépett kedves öreg barátja ágyához.

Hosszasan vizsgálta a beteget s aztán fájdalmas mosolylyal mondá a fájdalomtól félőrrült *János*hoz:

— Egy hónapon belül felgyógyul.

Mielőtt azonban ezt mondta, körülnézett a szobában, nem-e hallgatja valaki e szavakat.

— Édes öcsém uram, a papa meggyógyul, de senkinek sem mondani — mondá az öreg, miközben a sebeket nedves spongyával mosogatta — senkinek sem mondani, hogy a papa felépül, ellenkezőleg azt kell terjeszteni, hogy okvetlenül belehal és hogy eszméletét nem nyerte vissza. Félóra múlva bizonyára észre tér s akkor senki itt ne legyen más, mint te és a vizsgálóbíró, kit azonnal el is küldök; felterem az ágyából *Salamon* Ferit. Ha rá akarunk jönni a tettesre, úgy biztonságba kell öt ringatnunk.

Miután az öreg *Szekeres* gondosan kimosta a sebeket, írószerket kért és megírta a láttelelet, lévén ő a helybeli törvényszék orvosa is. Azután ismét kibontotta a sebeket és összevarrta azokat.

— A sebeket vadászkéssel ejtették, vagy bosnyák yatagánnal; nézzünk körül . . . ah! hisz itt fekszik a szőnyegen . . . kié ez?

— Édes apa vadászkése — mondá a fiu hangosan zokogva.

— Nagyon jól van; de miért sirsz öcsém uram? Egészen nyugodt lehetsz; apád helyreállításáról kezeske-

dálkodásairól, ki minden cigánystikli mellett főleg a »gyógykezeléssel« foglalkozott. A kuruzsló cigányasszony ellen — ki az ugynevezett »sötét bűnök« elkövetésétől sem riadt vissza — annak idején kiadták a körözést, mely elől azonban Fekete Teréz megszökött. A szökés mit sem használt azonban, mert mint egy ma érkezett hivatalos irás mondja, Fekete Teréz a napokban Bajmokon elfogták, hol az ottani vásár alkalmával szintén boldognak-boldogtalannak kínálta »orvosi« szolgálatait. A kuruzsló cigányasszonyt egyelőre ott fogják s majd ha leszámoltak vele, elküldik hozzánk, hogy az itt elkövetett viselt dolgaiért szabják rá a jól megérdemelt büntetést.

— (**Veszélyes karambol.**) Ezuttal nem kocsikról van szó, hanem gyalogjáró emberekről. Két uriember ütközött ugyanis össze ma a Mór- és Mária-utca sarkán. Nagy sietve mentek ugyanis s mikor mindegyik a másik utcába akart befordulni, oly erővel mentek egymás fejének, hogy megtántorodtak s kalapjuk lerepült fejükről. Kölcsönös pardon után fejeiket tapogatva haladtak, most már sokkal óvatosabban, tovább utjukon. Ha két ember így összeütközik, csodálható-e, ha két kocsi-val megesik ez?

— (**Nyárutó.**) A hivatalos nyár csak szeptember 20-án végződik, azonban a mai nap oly hőcsökkenés állott be, hogy még egyszer aligha fog úgy nekimelegedni az idő, mint voltak a múlt napok. Bizony a nyár utóját éljük mostan. A vadgesztenyefák levelei már-már kezdenek sárgulni s nemsokára le-

hullanak. A vándorfecskék is próbautakat tesznek már, csapatosan járnak, kipróbálják erejüket, szoktatják a fiatalokat, azaz trenirozzák magukat — sport nyelven — mert nemsokára utra kelnek, hogy melegebb hazába vándoroljanak. A tényleges ősz hava hamar be fog állani s megkezdődnek a mulatságok nálunk, melyeknek véget ismét csak a nagy forróság fog vetni, de ez sem egészen — ez nálunk lehetetlen.

— (**Furcsa boszu.**) Furcsa boszút állt Som Tamás, gerdei lakoson, egy haragosa. Ugyanis — mint őzdi levelezőnk írja — Som Tamás Ózdon csépltetett cséplőgéppel, melybe egy reggelre valaki köveket és vasdarabokat rakott s mikor a gépet elindították, az egyszerre nagy pattanással megállt és több kereke eltört. A vizsgálat már nyomában van a tettesnek, a ki a bíróság előtt fog számolni a furcsa boszuért.

Művészet, irodalom.

Csurgay Adél.

(A pécsi színtársulat új koloraturénekesnője.)

Pécs, 1900. aug. 29.

Csurgay Adél, kit özv. Tiszay Dezsőné színtársulatához a küszöbön álló színidényre opera, operett és népszínmű koloraturénekesnőnek szerződtetett, most bucsuzott el a »Tévedt nő« című operában a kassai közönségtől. Ez alkalomból a kassai »Pannonia« című napilap így ír Csurgay Adélról:

»Van a művésznők életében néha olyan

momentum, melynek kellemes, vagy kínos emléke végigkíséri egész rögzös pályáján; melyre fájdalommal és szégyennel, vagy büszke örömmel gondol mindig vissza. Emlék, mely ha kínos: keserősége előre tolakszik a legnagyobb diadalok, a legszebb sikerek közepette is; ha pedig kellemes: varázsát nem rombolja le a későbbi küzdés ezer baja, mert lelkebe vésődik eltörülhetlenül s ha hideg tájra kerül, melegével táplálja, a sötétségben pedig világít fényével.

Ugy vélem, ez utóbbi emlékekkel gazdagodott Csurgay A. szombati bucsufellépte után. Ünnepi est volt ez, az ünnep minden feltételével. Ünnepe a közönségnek és ünnepe a távozó művésznőnek. Közönség és művésznő az ünnep fényének emelésében méltóan egészítették ki egymást.

Kassa város intelligenciájának nagy része, egész zenei értelmisége jelen volt ezen az előadáson és zsufolásig megtöltötte a színházat, hogy még egyszer gyönyörködjen a bucsuzó művésznő tüneményes művészetében és még egyszer bizonyoságát adja annak a méltánylásnak és őszinte tiszteletteljes szeretetnek, melyben eddig is minden alkalommal bőségesen részesítette, de melyet Csurgay Adél mindenkor meg is érdemelt.

A művésznő pedig ezuttal valóban elemében volt. Fenomenális koloraturáját brilláns technika támogatta és mélyen átértzett drámai játék egészítette ki.

Mindazt, a mit remek hanganyag, kiváló tehetség, nagy szorgalom, komoly tanulmányból eredő zenei tudás — melyen Bayer Ida, a bécsi udvari opera ismert tagjának híres Marchesirendszerű tanítása látszik — produkálni képes, azt Csurgay Adél ezen az előadáson a művészi öntudat könnyedségével csillogtatta.

Lágy timbre-jü üde hangja, bár az al-

dem, a gyilkos pedig bizton kézrekerül. Most pedig öcsém uram maradj itt veszteg senkit sem beereszteni, míg a vizsgálóbíró meg nem érkezik. Érted?

— Oh igen. Istenem, Istenem, hát még nem elég a csapásokból!

Jancsi könnyes szemekkel nézett körül a szobában. Semmi jel, mely dulakodásra mutatna. A gaz orgyilkos álmában sujtott a legjobb apára. De miért? kérdezte magától megdöbbenve János. Boszu műve? Eh! lehetetlen; apának nincsenek ellenségei. Rablási szándékból? Az lehet, de hát mit lophatott volna, hiszen a Wertheim-szekrényt kinyitnia csak azzal a kulccsal...

— Benne a kulcs a pénztárban! Ah! hisz akkor megrabolták apát. De ki és mennyit vihettek el? Nem nézem meg, megvárom a vizsgálóbíró. Ah, ha világosságot teremthetne az emberi elme; de Salamon ügyes jogász, talán sikerül neki e rejtélyes esetet felbogozni.

Most kurta kopogás hallszik és a »szabad«-ra Salamon Ferenc, a vizsgáló nyitott be egy jegyzővel és a rendőrbiztossal.

Kölcsönös üdvözlés után Salamon leült az asztalhoz, a jegyző pedig hozzálátott a jegyzőkönyvezéshez.

— Mikor, hány órakor jelentették önnek a gyilkosságot? — kérdé a bíró Jánostól.

— Pont öt órakor reggel.

— Ki jelentette?

— Magda, öreg házvezetőnőnk.

— Hivja be kérem e nőt.

Midőn a reszkető és siránkozó asszony belépett az urak közé, a vizsgálóbíró kérdezte:

— Mit tud ön Mayer nagyságos ur meggyilkoltatásáról? Figyelmeztetem azonban arra, hogy az igazat vallja, mert igen valószínű, hogy mostani vallomásra meg kellend esküdni. Tehát feleljen arra a kérdésemre, hogy mit tud Mayer ur meggyilkoltatásáról. Először is mondja meg, hogy ki vette észre először a gyilkosságot?

— Én vettem észre.

— Hogyan? — azt mondja el.

— Minder nap, télen, nyáron pont öt órakor fel kellett keltenem a nagyságos urat; tehát ma is, szokásom szerint, benyitottam hozzá...

— Ah, tehát nyitott ajtóknál alszik Mayer ur?

— Igen; a folyosó azonban zárva van. Tehát midőn benyitottam hozzá gyertyával kezemben, a gyertyát letettem az asztalra, azután az ablakokhoz mentem és a függönyöket felhúztam... s akkor, Isten bocsáss, vettem észre, hogy a nagyságos ur selyem pokróca véres; költögettem, de egy árva hangot sem adott magától; akkor nagyon megijedtem és felszaladtam János urfihoz és azt keltettem.

— Jól van; mondja meg Magda asszony, miért ment ön gyertyával a nagyságos ur szobájába, holott ilyenkor nyáron öt órakor reggel már teljes világosság van?

— Ma reggel nem volt világos; sőt azt hiszem, az eső is eshetett, mert öt órakor még kissé borult volt.

— Jó van. Mondja csak Magda asszony, hol alszik Ön?

— A nyári konyha és a nagyságos ur szobája közt.

— Az ön szobája ajtaja hová nyílik?

— A folyosóra.

sőbb regiszterben kissé homályos, a közperegiszternél már kristálytisztán cseng s minél magasabbra csap, annál meglepőbb az a biztosság, melylyel a legfárasztóbb futamokat is képes bámulatos finomsággal énekelni.

Az első felvonás finaljában olyan szingazdag trillákat hallottunk tőle, a minőre csak legelsőrangú énekesnők képesek. A nyomában támadt óriási lelkesedés pedig igazolta, hogy nem pazarolta hiába hangjának csillogó ércét, mert a közönség a nem közönséges élvezetet dusan honorálta újból és ismét felhangzó frenetikus tapsaival. De nemcsak az első felvonásban, hanem a továbbiakban is egész tehetségét belevitte a művésznő szerepébe és az egyes áriákat teljes precizitással, az érzések finom nüanszirozásával énekelte.

Csurgay Adélt bucsuzása alkalmából nem szükséges újból felfedeznünk. Hiszen ismeretes az ő művészi pályafutása, mely Bellovics Imre budapesti énekiskolájában kezdődik, a hova mint felsőbb leányiskolai növendék került, folytatódik a m. kir. zeneakadémia operaiskolájában, a hol Pauli Richard növendéke volt, majd Bécsben, a hol előbb a nemrég elhalt Dustmannénál folytatta, később Bayer Idánál befejezte énektanulmányait. Innen azonnal a manheimi udvari operához szerződtek első koloraturénekesnőnek.

Ettől az időtől kezdve egymásután aratta szép diadalait külföldön és hazájában. Kassán tíz hónapig volt szerződötve s bár szerződése még továbbra szólott, az igazgatóval egyetértőleg felbontotta szerződését, hogy sokkal lényesebb dotációval a Tiszay Dezsőné igazgatása alatt levő pécsi színházhoz szerződjék.

Sajnálattal látjuk távozni a kitűnő művésznőt, mert benne egy igazán talentumos nagystilű énekesnőt veszít el a kassai közönség, mely hogy mennyire szerette őt, bizonyosságát adta a szombatesi bucsuelőadáson, a mikor minden felvonás után földszintről, páholyokból, karzatról egyaránt tüntetésszerűen nyilatkozott meg az általános rokonszenv és a művésznő iránti szeretet. Az egyes felvonások után öt-tízszert kellett megjelennie a lámpák előtt és még azután is alig akart a tapsvihar elcsendesedni.

Vidéki városokban tudvalevőleg a magasabb zenei műfaj kultiválása még a kezdet kezdetén van; Kassa város intelligens közönsége azonban e tekintetben dicsegetes kivétel, a mit nemcsak az bizonyít, hogy színházunk műsorán állandóan szereplő operák mindig nagy közönség előtt kerülnek színre, hanem bizonyossága az is, hogy érdeme szerint meg tudja becsülni az olyan művészi erőt, mint a milyen Csurgay Adél.

Az a babérkoszorú, melynek nemzeti színű szalagján ez áll: „Emlékezzél reánk — Csurgay Adél művésznőnek, és az a két hatalmas virágbokréta, a mit a művésznő kapott méltó kifejezői azoknak az érzelmeknek, melyek távozásakor a kassaiak a művésznőt kísérik.

Örök emlékezésül fog szolgálni a művésznő jövő pályáján épűgy, mint a kassai közönség művészi életében az a páratlanul fényes siker, melyet Csurgay Adél bucsu felépésekor Violetta szerepében elért.

A válás pillanatában mi is csatlakozunk jó kívánatainkkal, a közönség azon részéhez, mely mindig érdeme szerint méltányolta a művésznő képességeit s velük együtt hangoztatjuk:

Emlékezzél reánk!

○ **A betiltott Anyaföld.** Lapunkban megírtuk, hogy Sikloson *Krasznay Mihály* főszolgabíró betiltotta *Gécy István Anyaföld* című népszínművének az előadását. A betiltásnak most az a nem érdektelen folytatása van, hogy *Gécy István* kártérítési pört indított a főszolgabíró ellen, aki darabját betiltotta.

Törvénykezés.

§ **Gondnokság alá helyezés.** A szegzárdi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy *Jung Ádám* 52 éves, zombai lakos földmives gondnokság alá helyeztetett.

§ **Megszűnt csődök.** A szegzárdi kir. törvényszék mint csődbíróság közzéteszi, hogy a *Rubin Károly* bátaszéki bej. kereskedő ellen 1899. évi június hó 22-én elrendelt csődöt a vagyon felosztása folytán megszüntette. A kaposvári kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a *Scheiber Rudolf* bejegyzett kereskedő marcali lakos ellen nyitott csőd megszüntetett.

T a n ü g y.

(**Adomány iskolaépítésre.** A szalántai körjegyzőséghez tartozó *Udvard* község új iskolát építtetett, mely 12 ezer koronába került. Ez új iskola költségeihez a *Pécsi Takarékpénztár* száz koronát adományozott.

T Á V I R A T O K.

— **A khinai háboru.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Honkongi jelentések szerint a fekete zászlósok folyvást támadják az északi folyónál levő telepítvényeket s pusztítják a misszionáriusok birtokait.

— **Háboru Délafrikában.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A londoni „Standard”-nak jelentik Belfastból, hogy a boerok kényszerítették az angolokat, hogy vonataikat visszavonják. A boerok sziklákról, szakadékokból lövöldöznek az angolokra.

— **Az olasz királyi párról.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) III. *Viktor Emánuel* király és *Helena* királyné Oroszországba s Németországba készülnek utazni.

— **A román királyi pár Ischlben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A román királyi pár délelőtt 9 órakor Bécsből Ischlbe indult, hová délután érkezett meg. Az ottani pályaudvaron királyunk várta őket s elkísérte az „Elisabeth”-szállóba, hol az udvar tagjai fogadták. A királyi kastélyban tartott dinner után *Gizella* bajor hercegnő kastélyába kocsiztak. A királyi pár folyó hó harmadegyedikéig marad Ischlben.

— **Umberto gyilkosának pöre.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A milánói esküdtszék ma kezdte meg *Bresci* bűnpörenek tárgyalását. Az esküdtszéki palota előtt nagy neptömeg volt. A gyilkost börtönéből éjjel vitték a palotába, hogy kikerüljék a tömeg kíváncsiságát. A tárgyalási terembe csak kevés embert engedtek be. A tárgyalás előtt *Merlino*, római ügyvéd, a gyilkos védője, beszélt Brescivel, ki tüzérgatonak kíséretében közömbösen lépett a terembe.

A tárgyalás kilenc órakor kezdődött óriási érdeklődés mellett. Az esküdtek kisorsolása tizig tartott s a tulajdonképeni tárgyalás elején *Merlino* ügyvéd a tárgya-

lás elhalasztását kérte, mert az utolsó pillanatban vállalván el a védelmet, nem volt alkalma az ügyet tanulmányozni. Az esküdtek a kérelmet elvetettek. *Bresci* kijelentette, hogy a hozzá intézendő kérdésekre nem válaszol.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Schlauch-féle villatelepen

egészséges, száraz lakások
bérbeadók
s az egyes villák el is adók.

Bővebbet Indóház utca 17. sz.
alatti építési irodában.

4227. sz.
tlkv. 1900.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranyavörösmarti Kölcsegyező Egylet végrehajthatónak dr. Péchy Károly által képviselt ismeretlen örökösei Gombos Józsefné Kis Rozália sepei lakos végrehajtást szenvedett ellen 260 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő, Sepse községben a 301. sz. betétben felvett A I. 1—2. sorsz. ingatlan szőlőre 440 korona, az A † 597. hrsz. megváltott szőlőre 1544 korona megállapított kikialtási árban elrendelte s hogy tettebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi szeptember hó 19. napján délelőtt 10 órakor Sepse községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 44 koronát, 154 kor. 40 fillert készpénzben, vagy az 1881: 60. t.-cikk 42-ik §-a jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt Igazságügymin. rendelet 8-ik § a kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. jbiróság, mint tkvi hatóságnál, 1900. évi június hó 1-én.

Székács albiró h.

Molnár,
kir. albiró.

A gazdák biztosító szövet-
kezete

tűz biztosításokra

ajánlatokat már elfogad. —
Díj kiszámítást — valamint
alapszabályokat készséggel
küld a szövetkezet vezérkép-
viselősége

Pécsett Indóház-utca 7₁ sz.

Magán zene-akademia.

Értesitem a t. szülőket és zene ba-
rátokat, hogy

magán

zene-akadémiámat,

mely Budapesten 4 év óta áll fenn és
szép elismeréssel találkozott, **Pécsett f.**
**évi szeptember 1-ével megnyi-
tom a Király. utcában.**

Ugy a kezdő, mint a haladó tanítvá-
nyok évről-évre vizsgái nyilvános hangverseny-
nyel kapcsolatban tartatnak meg.

Főtanszak: **Zongora és zene
elmélet.** Tandíj: havonta 6 forint.

Fiú-tanulók is felvétetnek.

A beiratások lakásomon: **Indóház-
utca 37.** eszközölhetők.

Blätterbauer Róza,

zongoraművésznő,

a frankfurti Raff-conservatorium volt tanárnője.

A n. é. butorvásárló-közönség
figyelmébe!

Van szerencsém közhírré tenni, hogy
a **Makár-utca 18–20. sz. alatt**
lévő butorraktárom **további fönntar-
tása** mellett, a n. é. közönség kényel-
mének teljes kielégítésére

a Ferenciek-utca 7. sz. a., dr. Kereky-féle házban

UJ BUTORRAKTÁRT

rendeztem be, hol csakis saját készítményű, solid kivitelű butoraim állanak
a n. é. vásárló közönség rendelkezésére,
különböző stílusban és legolcsóbb árak mellett,
nagy választékban.

Kérem tehát előforduló szükség esetén
a n. é. közönség b. pártfogását.

Pécsett, 1900. augusztus hóban.

Kiváló tisztelettel

KLEIN ADÁM,

épület- és butor-asztalos.
(Makár-utca 18–20.)

Hirdetések jutányos áron a ki- adóhivatalunkban vétetnek föl.

Ezen rovat alatti hirdetések ára
10 szögig 40 fillér, — minden
további szó 4 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

KISHIRDETÉSEK elfogadta-
nak a kiadóhivatalban és az
elárúsító helyeken.

Lapunk **egyes számai** kaphatók és **kishirdetések** elfogadhatók a következő helyeken:

Breisach Aranka,
(tőzsde, Irgalmasok-utca 2. sz.)

Grosz József,
(tőzsde, Jókai-tér.)

Gyimóthy Gyula,
(fűszerkereskedés, Vásár-tér sarkán.)

Habler Anna,
(tőzsde, Pécsi Takarékpénztár átellen.)

Herdlein-féle tőzsde,
(Király-u. Lyceum-templom átellen.)

Kugler József,
(fűszerkereskedő, Makár-utca)

Léhner Béla,
(fűszerkereskedés, Korona-vendéglő.)

Molnár János,
(fűszerkereskedés, Király-utca.)

Rözge István,
(fűszerkereskedés, Bátor és Klimó-u. sark.)

Sipos János,
(fűszerkereskedés, Pálya-utca.)

Özv. Tausz Vilmosné,
(dohánytőzsde, Király-utca 1. sz.)

Egy vendéglő, jó forgalmu,
régóta fennálló, más vállalat
miatt **kiadó.**

Bővebbet a kiadóhivatalban.

**Három évi jegyzői gya-
korlattal bíró fiatal ember,**
ki szept. 5-től közgazg. szak-
tanfolyamot hallgat, **ügyvédi
vagy más irodában alkalmazást
keres.** Megkeresések **Segédjé.**

Helesfa, u. p. Bükkösd címre
kéretnek.

Legszebb névjegyek, meg-
hívók és egyéb nyomtat-
ványok Taizs József könyv-
nyomdájában kaphatók.

Ugyanott **írószerek és pa-
pirok** nagy választékban raktáron
tartatnak.

**Uj-bor. Szigeti-országút 27.
sz. a. a „3 csillag“ ven-
déglőben makári-ujbort mér
Stern József vendéglős.**

A ki ismeretsége révén
rövid idő alatt tetemes ke-
resetre akar szert tenni, ajánl-
kozzék **„Kereset“ Pécs, poste-
restante** cím alatt.

Egy szoba és konyhából
álló lakás kiadó Percel-utca
35. számú házban.

Duplex petroleum lámpák
— gázvilágítás bevezetése
miatt — olcsó áron eladó. —
Cím a kiadóhivatalban.

Vasalt boltajtó, használt, 15
frtért eladó. Cím me gíudható
a kiadóhivatalban.